

ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป จังหวัดนราธิวาส

อาภรณ์ แก้วเวียงชัย¹

ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแป มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่มีต่อระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป จังหวัดนราธิวาส

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Method Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนในชุมชนกาแลตาแป ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือกรรมการชุมชนกาแลตาแป 5 คน สมาชิกชุมชนกาแลตาแป 5 คน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือประชาชนในชุมชนกาแลตาแปจำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป อยู่ในระดับความคิดเห็นมาก 2) ระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีเพียงปัจจัยด้านอาชีพที่มีความแตกต่างส่วนปัจจัยด้าน เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการพักอาศัย ระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน และ 3) ประสบการณ์ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อระดับความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี การวิจัยเชิงคุณภาพสามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ คือความคาดหวังของประชาชนในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีมีในระดับมาก และปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ส่วนประสบการณ์ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีส่วนทำให้เกิดความคาดหวังที่มากของผู้ให้สัมภาษณ์

บทนำ

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษา

ปัญหาที่สำคัญของการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด คือการกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยมีจำนวนถึงร้อยละ 23.74 ของผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวไป ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกลับมากระทำผิดซ้ำคือการกลับไปสู่สภาพแวดล้อมแบบเดิม หรือพ้นโทษแล้วไม่มีรายได้ ไม่มีอาชีพ จึงเป็นสาเหตุหลักในการกลับมากระทำผิดซ้ำ กรมคุมประพฤติได้มีการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีขึ้น เพื่อเป็นแหล่งพักพิง แหล่งฝึกอาชีพสำหรับผู้พ้นโทษที่ไม่มีที่ไป หรือไม่อยากกลับไปสู่สภาพแวดล้อมเดิม โดยรูปแบบการดำเนินงานของบ้านกึ่งวิถีที่มีอยู่ทั่วประเทศในปัจจุบันเป็นในลักษณะวิถีพุทธ ใช้วัดเป็นบ้านกึ่งวิถี

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การใช้วัดเป็นบ้านกึ่งวิถี จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาของกลุ่มผู้พ้นโทษที่เป็นมุสลิมได้ จึงได้มีการโครงการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ซึ่งจัดตั้ง ณ ชุมชนกาแลตาแป จังหวัดนราธิวาส โดยรูปแบบนำร่องบ้านกึ่งวิถีชุมชนกาแลตาแป จึงเป็นเสมือนนวัตกรรมใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ที่พ้นโทษได้เตรียมความพร้อม ทั้งตัวผู้พ้นโทษ ครอบครัว และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการมาสนับสนุนซึ่งกันและกันก่อนที่จะกลับไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขต่อไป โดยที่บ้านกึ่งวิถีต้องมีการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมกันแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด รวมทั้งการที่ผู้พ้นโทษในโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องโทษคดีอาชญากรรม จึงต้องมีการสำรวจระดับการรับรู้และระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป ในด้านสภาพแวดล้อม ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านการคืนคนดีสู่สังคม ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วม ทั้งนี้กระทรวงยุติธรรมได้มีการสร้างการรับรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในชุมชนกาแลตาแปเกี่ยวกับการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี และการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในระดับหนึ่ง ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาชุมชน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีต่อระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่มีต่อระดับความคาดหวังของประชาชนในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป จังหวัดนราธิวาส ได้แก่

การจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป จังหวัดนราธิวาส ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2559 เรื่อง มาตรการบูรณาการการแก้ไขฟื้นฟูติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชน ที่มุ่งเน้นให้เกิดมาตรการบูรณาการการแก้ไขฟื้นฟูติดตาม ดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนระดับหน่วยงานอย่างแท้จริง ประกอบด้วยมาตรการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด มาตรการการดูแลช่วยเหลือ สร้างงาน สร้างอาชีพ และ มาตรการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งกระทรวงยุติธรรม มีนโยบายเร่งด่วนที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยมุ่งเน้นการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และมีกระบวนการส่งต่อผู้ที่ผ่านการฝึกอาชีพภายหลังพ้นโทษ ให้มีงานทำตรงตามทักษะที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพ โดยให้บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในการฝึกอาชีพและกระบวนการส่งต่อการทำงาน เพื่อให้ผู้กระทำผิดกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

ความหมายของบ้านกึ่งวิถี ภูวดล ภูขำนิ กล่าวว่า บ้านกึ่งวิถีโดยทั่ว ๆ ไปนั้นมีลักษณะเป็นการจัดสรร บริการความสะดวกในเรื่องที่พักพิงชั่วคราวแก่ผู้กระทำผิด ซึ่งใกล้จะครบกำหนดโทษปลดปล่อยหรือเหลือโทษจำคุกอีกไม่เกิน 6 เดือนหรือผู้ต้องขังซึ่งพ้นโทษใหม่ๆ และเป็นผู้ที่มีความจำเป็นในด้านที่อยู่อาศัยหรือเป็นไปในทำนองกึ่งกลางระหว่างการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษและส่งเสริมการฝึกอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังภายนอกทัณฑสถาน โดยเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือพนักงานคุมประพฤติจะทำการคัดเลือกผู้กระทำผิดที่ใกล้จะครบกำหนดโทษปลดปล่อย หรือผู้ซึ่งพ้นโทษใหม่ๆ ให้มีโอกาสไปฝึกวิชาชีพ ร่วมทำงานกับสังคมภายนอก เพื่อให้มีความคุ้นเคยกับชีวิตปกติภายนอก ด้วยการอยู่อาศัยในบ้านกึ่งวิถีหรือสถานที่พักพิงชั่วคราว ในลักษณะบริการแบบหอพัก

แนวทางบ้านกึ่งวิถีของประเทศไทย

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านกึ่งวิถีของประเทศไทยได้แก่กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม โดยปัจจุบันมีรูปแบบการดำเนินงานทั่วประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินงานโดยใช้สถานที่ของศาสนาเป็นหลัก ได้แก่ วัด คริสจักร ใช้รูปแบบของคณะกรรมการบ้านในการบริหาร มีการฝึกวิชาชีพ มีการออกไปทำงานข้างนอก เมื่อถึงเวลาที่สามารถปรับตัวได้แล้วก็จะกลับไปพักอาศัยกับครอบครัวต่อไป

ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกที่ต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง หวังว่าจะได้ตามที่ต้องการ และแสดงออกมาตามที่มีความคาดหวัง โดยที่ความคาดหวังนั้นยังมาไม่ถึง แต่จะต้องจินตนาการไปถึงสิ่งที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้จะต้องมีที่มาของความคาดหวัง

ข้อมูลพื้นฐาน บริเวณที่จะจัดตั้งเป็นบ้านกึ่งวิถีอยู่บนเกาะปูลากาเม็ง มีพื้นที่ 5 ไร่ 3 งาน 61.9 ตารางวา เป็นที่สาธารณประโยชน์ บริเวณใกล้เคียงมีร้านค้าสวัสดิการชุมชน มีมัสยิด 1 หลัง และ ปอเนาะสอนท่องจำอัลกุรอาน มีสะพานเชื่อมต่อระหว่างเกาะและชุมชนซึ่งเป็นทางเข้าเกาะเพียงทางเดียว นอกจากนั้นต้องเดินทางโดยใช้เรือ ก่อนหน้านี้ เคยได้รับงบประมาณของทางราชการก่อสร้างโรงเรียน แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้ประโยชน์ มีความชำรุดทรุดโทรม จึงจำเป็นต้องซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดและก่อสร้างอาคารบางส่วนเพิ่มเติม

กระทรวงยุติธรรมได้มีแผนในการพัฒนาชุมชนกาแลตาแป เพื่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี โดยประยุกต์หลักการตามแนวพระราชดำริ การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นแบบอย่าง ทั้งในด้านการลงพื้นที่ศึกษาวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ฯลฯ ของประชาชนในมิติต่างๆ เพื่อจะได้มีความเข้าใจสภาพปัญหาของชุมชน จุดเด่น ประเด็นที่ต้องพัฒนา การช่วยเหลือส่งต่อกลุ่มเป้าหมายลงในพื้นที่ ฯลฯ การร่วมทำงานกับชุมชน และบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐอื่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

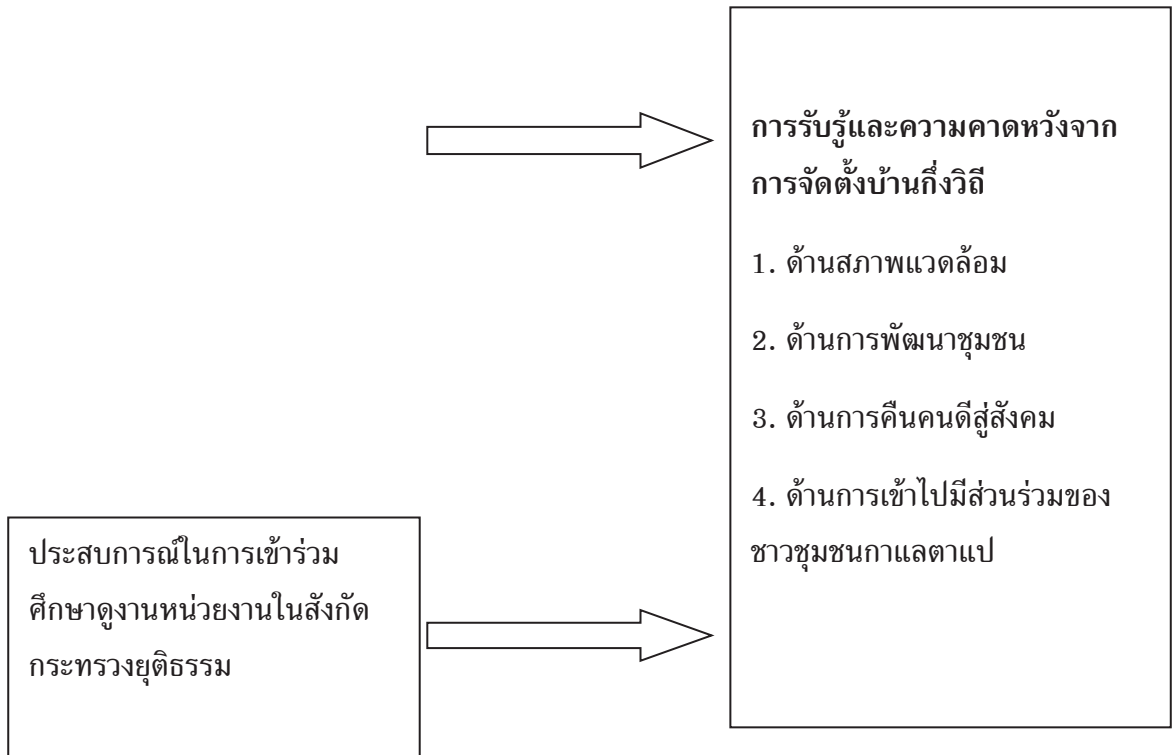
ในการศึกษาการรับรู้และความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป จังหวัดนราธิวาส ผู้ศึกษาได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาดังภาพ

ตัวแปรอิสระ(Independent Variables)

ตัวแปรตาม(Dependent Variable)

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ

ประชากร ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนกาแลตาแป จำนวน 102 ครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนกาแลตาแปจำนวน 62 ตัวอย่าง และตัวอย่างของการสัมภาษณ์เชิงลึกได้แก่ กรรมการชุมชนจำนวน 5 คน สมาชิกในชุมชนจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนในชุมชนกาแลตาแปต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี เป็นกระบวนการวิจัยในแบบผสมวิธี(Mixed-Method research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) โดยแบบสอบถามจะแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ คณะกรรมการชุมชนกาแลตาแป จำนวน 5 คน สมาชิกชุมชนกาแลตาแป จำนวน 5 คน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิด โดยมีสาระตรงกับ

วัตถุประสงค์และครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความคาดหวังในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี โดยถามข้อมูลดังนี้

- 3.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์
- 3.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป
- 3.2.3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี
- 3.2.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด มีคำตอบให้เลือกและให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาพักอาศัยในชุมชน ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม รวมจำนวน 8 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด ให้ตอบจำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี มีลักษณะปลายปิด มีคำตอบให้เลือก และให้ผู้ตอบเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียว รวมจำนวน 4 ด้าน จำนวน 14 ข้อ ได้แก่

- 1) ด้านสภาพแวดล้อม 3 ข้อ
- 2) ด้านการพัฒนาชุมชน 5 ข้อ
- 3) ด้านการคืนคนดีสู่สังคม 3 ข้อ
- 4) ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมของชาวชุมชนกาแลตาแป 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดจำนวน ๒ ข้อ

โดยคำถามในส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่สร้างขึ้นโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ ตามมาตรวัดของ Likert โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	4	คะแนน
มาก	เท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการอภิปรายที่ได้ข้อมูลจากข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าบ้านกึ่งวิถีที่จัดตั้งขึ้นจะเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิดที่สามารถทำให้มีอาชีพหลังพ้นโทษได้ และมีความคาดหวังมาก เรื่องที่ได้รับการคาดหวังมากที่สุดคือการฝึกอาชีพ

กรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบทบาทในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีคือการมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคม การเสวนาในชุมชน การประชาสัมพันธ์ให้ชาวชุมชนกาแลตาแปและชุมชนรอบข้างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี เป็นผู้ประสานงานกับระหว่างชาวบ้านและบ้านกึ่งวิถี เป็นแกนนำของชุมชนในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี รวมทั้งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้ที่พักอาศัยในบ้านกึ่งวิถี

ส่วนสมาชิกชุมชนกาแลตาแป มีบทบาทในด้านการเข้าร่วมเสวนา เวทีประชาคม การมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพให้กับผู้กระทำผิด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการทำให้เกิดความร่วมมือของประชาชนในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลคือการจัดเวทีประชาคม และการมีผู้นำชุมชนที่ดี การที่ภาครัฐมีโครงการที่ดีสามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการส่งเสริมอาชีพต่างๆให้กับชุมชน หน่วยงานของรัฐเข้ามาร่วมกันสนับสนุน

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ความเห็นส่วนใหญ่ ต้องให้มีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการเสนอแนะแนวทางและแสดงความคิดเห็น ความร่วมมือของประชาชนในการชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี การร่วมเป็นวิทยากร การร่วมแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระบวนการคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาพักอาศัยในบ้านกึ่งวิถี

ส่วนข้อเสนอแนะอื่นๆ ความเห็นส่วนใหญ่เป็นการเสนอให้มีการฝึกอาชีพหรือส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนด้วย ให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนการฝึกอาชีพและหน่วยงานภาครัฐต้องมีความจริงจังในการดำเนินงาน ไม่ทิ้งให้การจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีเป็นภาระของชุมชน

จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีต่อระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่มีต่อระดับความคาดหวังของประชาชนในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ณ ชุมชนกาแลตาแป

การวิจัยเชิงคุณภาพสามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ คือความคาดหวังของประชาชนในการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีมีในระดับมาก และปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ส่วนประสบการณ์ในการเข้าร่วมศึกษาดูงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีส่วนทำให้เกิดความคาดหวังที่มากของผู้ให้สัมภาษณ์

การวิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง มีการศึกษาในระดับประถม อายุโดยเฉลี่ย 42 ปี โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส มีระยะเวลาการพักอาศัยในชุมชนตั้งแต่ ๑๑ปีขึ้นไป อาชีพรับจ้างทั่วไป สถานภาพในชุมชนเป็นสมาชิกในชุมชน และไม่เคยมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี

โดยรวมประชาชนในชุมชนกาแลตาแป มีความคาดหวังในเกณฑ์มากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านการคืนคนดีสู่สังคม มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ความคาดหวังสูงสุดอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด รองมาเป็นด้านสภาพแวดล้อมของบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์มาก และในระดับความคาดหวังต่ำสุด คือ ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนกาแลตาแป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์มากผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระยะเวลาการพักอาศัยในชุมชนกาแลตาแป ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพในชุมชน และประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานในกระทรวงยุติธรรม มีความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี รวม 8 ปัจจัย พบว่ามี 1 ปัจจัย คืออาชีพที่แตกต่างกัน มีระดับความคาดหวังที่แตกต่างกัน จึงได้มีการทดสอบต่อเนื่องด้วยวิธีจับคู่พหุคูณ (Multiple Comparisons Test) พบว่ากลุ่มรับจ้างทั่วไปมีความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ กลุ่มประมงมีระดับความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา มีระดับความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ส่วนกลุ่มอาชีพอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 : ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานของผู้ตอบแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแปแตกต่างกัน พบว่าผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า T-Test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า sig เท่ากับ 0.520 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแป ที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานแตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแปไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนกาแลตาแป มีความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแปในภาพรวมการรับรู้อยู่ในระดับมาก และในส่วนของความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับความคาดหวัง คืออาชีพ

ความคาดหวังต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ด้านการคืนคนดีสู่สังคม มีระดับสูงสุด รองลงมาเป็นด้านสภาพแวดล้อมของบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแป และระดับความคาดหวังต่ำสุดคือด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนกาแลตาแป

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแป โดยแสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่แม้จะได้มีประสบการณ์ในการเข้าศึกษาต่องานหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม แต่ความคาดหวังไม่ได้แตกต่างกันกับคนที่ไม่มีประสบการณ์ฯ ซึ่งปัจจัยหนึ่งอาจมาจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระยะหลังทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคาดหวัง โดยเฉพาะด้านอาชีพ อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึงสมาชิกของชุมชนกาแลตาแป มองเห็นประโยชน์ของการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี ซึ่งนอกจากจะช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้ยืนได้ด้วยตัวเองแล้ว หน่วยงานต่างๆ ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมด้านอาชีพให้กับชาวชุมชน โดยเป็นการพัฒนาาร่วมกัน

2) จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความคาดหวังในด้านการคืนคนดีสู่สังคม มีระดับความคิดเห็นสูงสุดแสดงว่าสมาชิกชุมชนกาแลตาแปยังมีการให้โอกาสผู้กระทำผิดในการกลับตัวเป็นคนดี และคาดหวังว่าบ้านกึ่งวิถีจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ของผู้พ้นโทษเหล่านี้ได้

3) จากผลการวิจัย พบว่าระดับความคาดหวังในด้านการพัฒนาชุมชนกาแลตาแปมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวชุมชนกาแลตาแปยังต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาชุมชนกาแลตาแป ซึ่งเมื่อมีการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี จะมีหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ทำความสะอาดทั้งในน้ำ ทางเดินและบนบก ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น และเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีจะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ และร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาทั้งบ้านกึ่งวิถี และชุมชนกาแลตาแป รวมทั้งชุมชนใกล้เคียง จะต้องไม่ทำให้ชาวชุมชนรู้สึกว่าเป็นภาระของชุมชนในการดูแลบ้านกึ่งวิถี แต่ต้องแสดงให้เห็นว่าการให้โอกาสผู้กระทำผิดเป็นสิ่งสำคัญ และต้องมีการประชาสัมพันธ์ เมื่อสมาชิกบ้านกึ่งวิถีประสบความสำเร็จในชีวิต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยการวิจัยคุณภาพเชิงลึกที่ใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) จากสมาชิกชาวชุมชนกาแลตาแป และสมาชิกบ้านกึ่งวิถี
- 2) ควรมีการศึกษาวิจัยซ้ำ เรื่องการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนกาแลตาแปที่มีต่อการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี และคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนกาแลตาแปหลังจากการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีดีขึ้นอย่างไร มีปัจจัยอะไรที่มีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

บรรณานุกรม

- กรรมกริการ์ แสงทอง.(2562). รายงานแผนการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีกาแลตาแปจังหวัดนราธิวาส.กระทรวงยุติธรรม
- มุฮัมมัดดีอราฟี สะมะแอ .(2559). แนวทางสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มอาสาสมัครกาแลตาแปกับหน่วยงานและชุมชนในการสร้างจิตสำนึกบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะบริเวณเส้นทางคมนาคมทางน้ำในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อัจฉรา จันท์เสนะ.(2561) รายงานข้อมูลชุมชนกาแลตาแป.กระทรวงยุติธรรม
- อรรถพล วรรณเลี้ยง.(2562) รายงานการพัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูและช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ต้องขังในเรือนจำและบ้านกึ่งวิถี.กระทรวงยุติธรรม
- กรมคุมประพฤติ.(2562).ระบบสารสนเทศกรมคุมประพฤติ. [ออนไลน์].แหล่งที่มา http://164.115.41.115/doc_dop/file/categories1.(5 กันยายน 2562)
- ทิวาพร เดชมณี. (2561).บ้านกึ่งวิถีบ้านพระพร : ทางเลือกใหม่ในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้กลับคืนสู่สังคม.การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติUTTC.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา<http://cuir.car.chula.ac.th/browse?type=author&value=%E0%B8%97%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%97> (5 กันยายน 2562)
- ภูวดล ภูขานี. (2542).การดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีในประเทศไทย:ศึกษากรณีทัศนะของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/91880>. (5 กันยายน 2562)
- มงคล วีระศิริ.(2547).บทบาทของบ้านกึ่งวิถีในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.tnrr.in.th/2558/?page=result_search&record_id.20181005011235-0026110166.pdf.(5 กันยายน 2562)